

Lovforslag nr. L 166. Fremsat den 18. februar 2004 af kirkeministeren (Tove Fergo)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om folkekirkens økonomi

(Fællesfondens indtægter)

§ 1

I lov om folkekirkens økonomi, jf. lovbe-
kendtgørelse nr. 969 af 2. december 2003, fore-
tages følgende ændringer:

1. I § 1, stk. 3, 3. pkt., ændres »§ 4, stk. 2« til:
»§ 5, stk. 4«.

2. § 14 affattes således:

»§ 14. Fællesfonden oppebærer renter og ud-
bytte af præsteembedernes kapitaler bortset fra
fast ejendom.

Stk. 2. Fællesfonden forrenter de af kirkernes
kapitaler, der bestyres af stiftsøvrigheden, med
en årlig rente til fordel for vedkommende kirke.
Rentesatsen fastsættes af kirkeministeren. Et
renteprovenu af de forvaltede kapitaler udover
den fastsatte rentesats indgår som driftsindtægt i
fællesfonden. Fællesfonden afholder udgifterne
vedrørende kapitalforvaltningen.

Stk. 3. Fællesfonden kan oppebære refusioner
af udgifter, der er afholdt af fællesfonden, men
vedrører lokale kirkelige aktiviteter.

Stk. 4. Fællesfonden kan oppebære leje- og
driftsindtægter vedrørende fællesfondens aktivi-
teter.

Stk. 5. Den del af fællesfondens udgifter, der
ikke kan afholdes af indtægterne efter stk. 1 – 4
eller af tilskud fra statskassen, jf. § 20, stk. 2,
dækkes gennem en landskirkeskat, der pålignes
folkekirkens medlemmer.«

§ 2

Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørel-
sen i Lovtidende.

§ 3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.
Loven kan ved kgl. anordning sættes i kraft på
Færøerne med de afvigelser, som de særlige fær-
øske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

1.1. Lovforslaget er opfølgning på Beretning til statsrevisorerne om folkekirkens fællesfond

I april 2002 bad kirkeministeren statsrevisorerne om at få foretaget en undersøgelse af fællesfonden, hvilket førte til, at statsrevisorerne anmodede rigsrevisor om en undersøgelse, der skulle omfatte

- en redegørelse for og undersøgelse af fællesfondens juridiske status/hjemmelsgrundlag
- Kirkeministeriets forvaltning og beregning af landskirkeskatten
- de 10 stiftsøvrigheders økonomistyring og regnskabsaflæggelse
- en vurdering af Kirkeministeriets forvaltning af fællesfonden
- en vurdering af fællesfondens dispositioner og regnskabsaflæggelse.

Rigsrevisionen afleverede i april 2003 Beretning til statsrevisorerne om folkekirkens fællesfond (April 2003/RB A 203/03).

I denne beretning påpegede Rigsrevisionen, at der ikke er fuld sammenhæng mellem bestemmelsen i § 14 i lov om folkekirkens økonomi om fællesfondens indtægtsgrundlag og Kirkeministeriets bekendtgørelse nr. 16 af 9. januar 2002 om bestyrelse af kirkernes og præsteembedernes kapitaler § 7, stk. 2. Bestemmelsen findes nu i uændret form i § 8, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 971 af 2. december 2003 om bestyrelse af kirkernes og præsteembedernes kapitaler.

Den påpegede ufuldstændige sammenhæng har i øvrigt eksisteret, siden den første bestemmelse om indtægtsgrundlaget blev fastsat ved kgl. anordning nr. 287 af 11. oktober 1937 angående stiftsmidlernes bestyrelse, jf. afsnit 2.2.

Som det fremgår af beretningens pkt. 37, oplyste Kirkeministeriet i sine bemærkninger til beretningsudkastet, at »ministeriet er indstillet på, at der fremsættes et lovforslag, der imødekommer Rigsrevisionens bemærkninger.« Det fremgår samme sted i beret-

ningen, at »Rigsrevisionen finder dette tilfredsstillende.«

Dette lovforslag indeholder i § 1, nr. 2, den klargørelse af fællesfondens indtægtsbestemmelse, som Rigsrevisionen efterlyste, og som kirkeministeren under statsrevisorernes behandling af beretningen på ny har tilkendegivet at ville fremsætte.

1.2. Anbefalingerne i rapporten »Udvikling af økonomistyringen på Kirkeministeriets område«

Som opfølgning på Rigsrevisionens beretning aftalte kirkeministeren i april 2003 med finansministeren, at Finansministeriet skulle bistå Kirkeministeriet med en vurdering af Kirkeministeriets genopretningsplan/langtidsplan. På baggrund af drøftelser med Finansministeriet blev der taget initiativ til, at Kirkeministeriets budgetoplæg vedrørende fællesfondens budget for 2003 blev gennemgået grundigt i Finansministeriet, og at Finansministeriet skulle følge med i fællesfondens økonomi resten af året.

Finansministeriet dannede en projektgruppe, som i 2003 løbende har fulgt forvaltningen af fællesfonden tæt. I juni 2003 blev der iværksat et ansættelses- og udgiftsstop efter anbefaling fra projektgruppen. Dette stop, som har været stærkt omdiskuteret på grund af virkningen i forhold til ansættelse af præster, har bidraget til at sikre overholdelse af budgettet. Projektgruppen bidrog i løbet af 2003 desuden med en række andre anbefalinger til bedre styring af budgettet såvel i 2003 som efterfølgende.

Projektgruppen afleverede den 16. december 2003 rapporten »Udvikling af økonomistyringen på Kirkeministeriets område«.

Rapporten fastslår, at der er iværksat en række initiativer med henblik på at forbedre økonomistyringen, men at der er behov for yderligere initiativer og omlægning af ansvarsfordeling og opgavevaretagelser i fællesfonden samt afvikling af lån og genopbygning af kassebeholdning.

Det anbefales således, at der oprettes et Økonomi- og Udviklingskontor i Kirkeministeriet med samlet ansvar for styring af fællesfondens økonomi, dvs.:

- bogføring
- tilskudsadministration
- lånesagsadministration m.v. (lånebevilling og lokal lånepolitik skal fortsat være stiftsansliggender) og
- at opgaver inddrages fra såvel ministerium som stiftsadministrationer således, at fællesfonden entydigt bestyres af Økonomi- og Udviklingskontoret.

For at sikre demokratisk kontrol med fællesfonden anbefales det, at fællesfonden optages på Finansloven som en selvejende institution, at dispositioner i årets løb ud over budgettet skal forelægges Folketingets finansudvalg, og at fællesfonden underlægges de statslige disponerings- og regnskabsregler og bliver bevillingsmæssigt styret.

Samtidig anbefales det, at fællesfondens indtægter samles i Kirkeministeriet, at styring, bogføring og regnskabsaflæggelse sker som for statslige bevillinger i Kirkeministeriet, at en ny budgetmodel tages i brug, samt at tilskud udbetales til de regionale institutioner.

Endvidere anbefales det, at kapitaladministrationen vedrørende kirkernes og præsteembedernes kapitaler samles og overføres til en ekstern kapitalforvalter, samt at kapitalernes forrentning tilbageføres til kirkekasserne frem for som i dag, hvor forrentningen delvist tilfalder fællesfonden.

Endelig anbefales det, at fællesfondens økonomi konsolideres ved budgetforbedringer, omlægning af finansiering til lokalt niveau eller brugerbetaling. Modellen vil medføre afvikling af låne- og leasingforpligtelser, nedsættelse af landskirkeskatten samt etablering af rimelig kassebeholdning i løbet af 2005.

Rapporten blev den 17. december 2003 præsenteret for stiftsøvrighederne, Danmarks Provsteforening og Landsforeningen af Menighedsrådsmedlemmer. De blev anmodet om senest den 15. januar 2004 at indsende høringsvar om rapporten til Kirkeministeriet med vurdering af projektgruppens forslag og opstilling af alternativer til forslag, som de kirkelige myndigheder ikke kunne tilslutte sig.

Det blev samtidig aftalt, at rapportens anbefalinger og høringsparternes synspunkter skulle drøftes ved et møde med stiftsøvrighederne og kirkeministeren den 22. januar 2004.

Det er på baggrund af de skriftlige svar fra høringsparterne klart, at der er bred tilslutning til gennemførelse af en lang række af projektgruppens forslag. Ud af i alt ca. 70 konkrete forslag vil 38 blive gennemført umiddelbart - i god overensstemmelse med stiftsøvrighedernes skriftlige høringsvar og drøftelsen med samtlige stiftsøvrigheder den 22. januar 2004.

Det gælder således bl.a. etablering af et Økonomi- og Udviklingskontor i Kirkeministeriet, men hvor

kontorets opgaver bliver knapt så omfattende som foreslået af projektgruppen.

Yderligere en række af projektgruppens anbefalinger kan først realiseres efter nærmere drøftelser i et udvalg med repræsentanter for stifterne og Kirkeministeriet.

Konkret drejer det sig om rapportens anbefalinger om:

- samling af fællesfondens indtægter i Kirkeministeriet
- styring og tilskudsadministration i Kirkeministeriet
- bogføring og betaling af IT og forsikringsudgifter overføres til Kirkeministeriet
- underlægge fællesfonden de statslige regnskabs- og disponeringsregler (med visse undtagelser)
- Kirkeministeriet opstiller mål for decentrale enheder
- Kirkeministeriet indfører principper for tidsregistrering i stifter
- Kirkeministeriet indfører kontraktstyring med decentrale enheder
- Kirkeministeriet benchmarker stiftsadministrationer
- Kirkeministeriet tager initiativ til mere ensartet styring i stiftsadministrationerne
- centraløkonomisk styring af institutioner i Kirkeministeriet
- besparelser og konsekvenser i øvrigt af benchmarking
- model for normering af præstestillinger i et stift.

Blandt forslag fra projektgruppen, som ikke umiddelbart gennemføres, er følgende:

- at underlægge fællesfonden de statslige regnskabs- og disponeringsregler (med visse undtagelser)
- at fællesfonden opføres på finansloven
- at forvaltningen af kirkernes og præsteembedernes kapitaler varetages af en ekstern kapitalforvalter
- at lånesagsadministration vedrørende udlån af stiftsmidler samles i Kirkeministeriet
- at forrentning af kirkers og præsteembeders kapitaler skal ske til fordel for kirke- og præstegårdskasser i stedet for til fordel for fællesfonden. Dette vil medføre øgede indtægter for de lokale kirkelige kasser, men indtægtsnedgang for fællesfonden, og det indebærer risiko for, at kirkeskatten samlet set vil øges
- at rente ved udlån af kirkers og præsteembeders kapitaler ændres til markedsrente (nuværende rente for såvel indlån som udlån af disse kapitaler er 4 %)
  - at der skabes indtægtsforbedringer for fællesfonden ved decentralisering af udgifter, der afholdes af fællesfonden, men vedrører lokale aktiviteter: indfør-

else af pensionsbidrag for tjenestemandsansatte kirkefunktionærer samt opkrævning af beløb til dækning af udgifter vedr. revision, forsikringer og IT-infrastruktur. En sådan decentralisering af udgifter vil, uanset samtidig tilsvarende nedsættelse af landskirkeskatten, indebære risiko for samlet forøgelse af kirkeskatten.

Fælles for hovedparten af disse forslag er, at gennemførelse af dem forudsætter lovændringer. Der peges endvidere i høringssvarene på behovet for mere tid til at overveje og drøfte forslagernes betydning for forholdet mellem folkekirken og staten.

1.3. Anbefalinger fra Udvalget vedrørende bloktilskud

Regeringens økonomiudvalg traf i januar 2003 principbeslutning om, at statens støtte til folkekirken skal omlægges til et bloktilskud. Der blev nedsat et udvalg bestående af repræsentanter for Kirkeministeriet, de folkekirkelige myndigheder, Finansministeriet og KL med den opgave at udarbejde en eller flere modeller for bloktilskud.

Udvalget anbefalede i oktober 2003 i en rapport til Økonomiudvalget:

- at statens støtte omlægges til et bloktilskud til fællesfonden
- at det bestemmes i lov om folkekirkens økonomi, at der skal nedsættes et udvalg bestående af repræsentanter for folkekirkelige myndigheder med den opgave at rådgive kirkeministeren i alle spørgsmål vedr. fællesfonden, herunder især prioriteringen af fællesfondens udgifter
- at fællesfondens udgiftsramme for at sikre demokratisk kontrol fastsættes på finansloven, som i øvrigt skal indeholde en aktivitetsbeskrivelse for fællesfonden.

Udvalgets rapport har været udsendt til høring sammen med et udkast til supplerende lovforslag fra kirkeministeren, hvorefter størrelsen af landskirkeskatten, som er fællesfondens hovedindtægtskilde, for at sikre demokratisk kontrol skal fastsættes af Folketinget på foregående års finanslov. Høringsfristen var den 19. december 2003.

Høringssvarene har afspejlet betydelig tøven over for omlægning til bloktilskud - især tøven i forhold til integrering af fællesfonden i finansloven og det supplerende forslag om fastsættelse af landskirkeskattens størrelse på forudgående års finanslov, der er blevet opfattet som »ikke-demokratisering«.

På baggrund af høringssvarene kan det konstateres, at der er en meget bred afvisning af omlægning af statens tilskud til et bloktilskud efter den foreslåede model. Det anses for »ikke-demokratisering« og for en

uacceptabel sammenblanding af den folkekirkelige (medlemsbaserede) økonomi i fællesfonden og den statslige økonomi, at fællesfondens budget efter udvalgets forslag skal indgå på finansloven. Som alternativ peges der i nogle høringssvar på opbygning af en egentlig bestyrelse for fællesfonden, som skal være folkekirkeligt baseret. Der peges i øvrigt på behov for mere tid til at overveje og drøfte forslagernes betydning for forholdet mellem folkekirken og staten.

På baggrund af høringssvarene er det kirkeministerens vurdering, at der ikke på nuværende tidspunkt skal gennemføres lovændringer, der ændrer så vidtgående på statens støtte til folkekirken som foreslået af Udvalget vedrørende bloktilskud.

1.4. Tid til overvejelser og drøftelse af forslagernes betydning

Som nævnt i afsnit 1.2. og 1.3. pegede høringssvarene til både Bloktilskudsudvalgets rapport og til rapporten fra Finansministeriets projektgruppe på et behov for mere tid til at overveje og drøfte de mest principielle og vidtgående forslag.

Ved ikke at fremsætte forslag om omlægning af statens tilskud til et bloktilskud eller om de mere principielle ændringer af fællesfondens forhold, som er nævnt i afsnit 1.2., imødekommer kirkeministeren dette ønske om tid til debat.

Kirkeministeren vil i løbet af indeværende år tage initiativer med hensyn til at strukturere debatten og deltage aktivt i den og ved årets slutning foretage en evaluering af denne.

Der sigtes mod, at der i næste folketingssamling fremsættes lovforslag, der ved at gøre de grundlæggende forudsætninger for økonomistyringen i fællesfondens lovgrundlag mere tidssvarende og på linie med økonomistyringen i den offentlige sektor skal understøtte en effektiv økonomistyring af fællesfonden.

2. Lovforslagets indhold

2.1. Forrentning af kapitaler

Som omtalt i afsnit 1.1. påpegede Rigsrevisionen i Beretning til statsrevisorerne om folkekirkens fællesfond (April 2003), at der ikke er fuld sammenhæng mellem bestemmelsen i § 14 i lov om folkekirkens økonomi om fællesfondens indtægtsgrundlag og Kirkeministeriets bekendtgørelse nr. 16 af 9. januar 2002 om bestyrelse af kirkernes og præsteembedernes kapitaler § 7, stk. 2. Bestemmelsen findes nu i uændret form i § 8, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 971 af 2. december 2003 om bestyrelse af kirkernes og præsteembedernes kapitaler.

Den påpegede ufuldstændige sammenhæng har i øvrigt eksisteret, siden den første bestemmelse om indtægtsgrundlaget blev fastsat ved kgl. anordning nr 287 af 11. oktober 1937 angående stiftsmidlernes bestyrelse, jf. afsnit 2.2.

Ifølge ordlyden af lov om folkekirkens økonomi § 14, stk. 1, oppebærer fællesfonden renter og udbytte af præsteembedernes kapitaler.

De kirkekapitaler, der bestyres af stiftsøvrigheden, forrentes efter § 8, stk. 2, i Kirkeministeriets bekendtgørelse nr. 971 af 2. december 2003 om bestyrelse af kirkernes og præsteembedernes kapitaler med 4 pct. p.a. til fordel for vedkommende kirke. I øvrigt indgår renteprovenuet af de forvaltede kirkekapitaler som driftsindtægt for fællesfonden, der afholder alle udgifter vedrørende kapitalforvaltningen. Bekendtgørelsen er udstedt med hjemmel i lov om folkekirkens økonomi § 23, stk. 1. Bestemmelserne om forrentning af kirkernes kapitaler har, som det er beskrevet i afsnit 2.2., altid været udformet således, at disse kapitaler dels forrentes til fordel for vedkommende kirke dels til fordel for fællesskabet.

2.2. Forrentning af kirkernes aktiver i stiftsmidlerne

Kirkernes og præsteembedernes likvide aktiver, der bestyres af stiftsøvrighederne, udgør kirkernes og præsteembedernes formue i stiftsmidlerne, jf. lov om folkekirkens økonomi § 23, stk. 1.

Kapitalbeholdningen er oprindeligt opstået ved, at hovedparten af afløsningssummerne for tiender, grundbyrder og jordrente, der blev indbetalt til de enkelte kirke- og præsteembeder i forbindelse med bl.a. præsteløns- og tiendeafløsningsreformerne i begyndelsen af forrige århundrede, blev samlet i puljer med henblik på i første omgang at finansiere driften af kirkerne og præsteembederne og senere at lette lånefinansieringen i folkekirken.

I kirkernes og præsteembedernes andel af stiftsmidlerne indgår endvidere salgssummer fra jord og bygninger, ekspropriationserstatninger, testamenterede gaver og gravstedskapitaler. Gravstedskapitalerne, der udgør langt den væsentligste indskudskapital, består af indbetalte engangsvederlag for vedligeholdelse af et gravsted i en given periode. Ud over kirkernes og præsteembedernes kapitaler indgår endvidere fællesfondens formue i den samlede stiftsmiddelforvaltning.

Da den gamle kirkeskat »tiende« i begyndelsen af forrige århundrede blev afløst, fik kirkerne udbetalt en kompensation i form af tiendebankobligationer med pålydende rente 4 pct. p.a. En forrentning på 4 pct. blev dengang opfattet som en normal forrentning. Det var hensigten, at afkastet af obligationerne og de kapi-

taler, som ville opstå i takt med obligationernes indfrielse, sammen med forskellige indtægter skulle kunne dække kirkernes og præsteembedernes løbende udgifter. Denne forventning holdt som følge af samfundsudviklingen ikke stik. Derimod indledte man en praksis med at genudlåne kirkernes og præsteembedernes kapitaler til kirker og præsteembeder, som i enkelte år havde ekstraordinære udgifter. Porteføljen af udlånsmidler steg, efterhånden som tiendebankobligationerne blev indfriet, ligesom lånepuljen siden er blevet forøget med indbetaling af gravstedskapitaler og salgssummer fra salg af jord m.v.

Da forvaltningsordningen gik ud på, at kirkerne skulle have 4 pct. p.a. i rente af indestående blandt stiftsmidlerne, og da ingen skulle tjene på ordningen, blev renten, som låntagere skulle indbetale, også fastsat til 4 pct. p.a.

Denne politik med ens rentesatser for ind- og udlån har været gældende siden.

Bestemmelsen i lov om folkekirkens økonomi § 23, stk. 1, er, for så vidt angår kirkernes kapitaler, en uændret videreførelse af den indtil 1. januar 1986 gældende bestemmelse i lov om kirkers bestyrelse m.m. § 5. Med hjemmel i denne bestemmelse indeholdt kgl. anordning nr. 287 af 11. oktober 1937 angående stiftsmidlernes bestyrelse bestemmelser om forrentning af kirkernes kapitaler således, at disse blev forrentet med 4 pct. p.a. til fordel for vedkommende kirke, og således at et eventuelt renteprovenu af de forvaltede kirkekapitaler ud over de 4 pct. p.a. tilfaldt kirketiendemidlernes reservefond og fra 1. januar 1987 fællesfonden. Ifølge kgl. anordning nr. 287 af 11. oktober 1937 skulle kirketiendemidlernes reservefond anvendes til at imødegå tab ved kapitalforvaltningen.

Den kgl. anordning nr. 287 af 11. oktober 1937 blev afløst dels af bekendtgørelse nr. 605 af 15. september 1986 om stiftsøvrighedernes bestyrelse af kirkernes og præsteembedernes kapitaler og andre kapitaler dels af cirkulære af 17. december 1986 om stiftsmidlernes forvaltning. Det fremgår af dette cirkulære, afsnit »midlernes bestyrelse«, at kirkekapitalerne blandt stiftsmidlerne forrentes med en af Kirkeministeriet fastsat rente – for tiden 4 pct. p.a. – til fordel for ejeren af kapitalen. Eventuelle overskydende renteindtægter af sådanne midler indgår som driftsindtægt for fællesfonden, der nu bærer risikoen for tab ved kapitalforvaltningen. Udgifterne til driften af stiftskassererkontoret har siden 1919 været afholdt af fællesfonden.

Bestemmelserne om forrentning af kirkernes kapitaler til fordel for både kirkerne og fællesfonden blev videreført i bekendtgørelse nr. 701 af 23. oktober 1993 om stiftsmidlernes bestyrelse, bekendtgørelse nr. 431

af 24. maj 1996 om bestyrelse af kirkernes og præsteembedernes kapitaler, bekendtgørelse nr. 16 af 9. januar 2002 om bestyrelse af kirkernes og præsteembedernes kapitaler og findes nu i uændret form i bekendtgørelse nr. 971 af 2. december 2003 § 8, stk. 2.

2.3. Forrentningen af præsteembedernes kapitaler blandt stiftsmidlerne

Som nævnt i afsnit 2.2. danner præstetiende- og grundbyrdeafløsningskapitaler samt jordrenteerstatningen og salgssummer vedrørende afhændet jord grundstammen i præsteembedernes formuemidler og forvaltes ligesom kirkernes kapitaler blandt stiftsmidlerne.

Allerede i begyndelsen af 1900-tallet viste disse kapitaler, der oprindeligt var tænkt som tilstrækkelige til dækning af lønudgifterne til præster uden for København, sig at være helt utilstrækkelige til at dække lønudgifterne, og derfor blev landskirkeskatten indført. Kapitalerne forrentes til fordel for fællesfonden, der helt eller delvist finansierer udgiften til præsternes løn, og hermed bidrager kapitalerne fortsat til finansieringen af disse lønudgifter.

Den nugældende formulering af lov om folkekirkens økonomi § 14 har været uændret siden vedtagelsen af lov nr. 645 af 19. december 1984 om folkekirkens økonomi, som trådte i kraft 1. januar 1986. (L 26, fremsat af daværende kirkeminister Mette Madsen den 10. oktober 1984, F.sp. 424; Forslag som fremsat A.sp. 635; 1. beh. 17. oktober 1984, F.sp. 651; betænkning afgivet 5. december 1984, B.sp. 135; 2. behandling 7. december 1984, F.sp. 3455; 3. behandling 11. december 1984, F.sp. 3596; forslag som vedtaget, C.sp. 79).

§ 14, stk. 1, fik denne formulering for at tydeliggøre, at præsteembedekapitalerne, der blev bestyret af stiftsøvrighederne, var præstelønningsmidler, og at indtægterne derfor tilfaldt fællesfonden. Fra bestemmelsen kunne således ikke sluttes modsætningsvis til, at det nu skulle være udelukket at lade en del af et eventuelt renteprovenu, der hidrørte fra bestyrelsen af kirkernes kapitaler, indgå i fællesfonden, allerede fordi de hidtidige principper for kirke- og præsteembedskapitalernes bestyrelse videreførtes uforandret, jf. bemærkningerne i afsnit 2.2.

2.4. Ny formulering af lov om folkekirkens økonomi § 14 vedrørende fællesfondens renteindtægter

Med dette lovforslags § 1, nr. 2, affattes lov om folkekirkens økonomi § 14, stk. 1 – 2, således at det tydeliggøres, at fællesfonden i overensstemmelse med de hidtil gældende regler oppebærer følgende indtæg-

ter fra forrentningen af kirkernes og præsteembedernes kapitaler:

- rente og udbytte af præsteembedernes kapitaler
- den del af et renteprovenu, der ligger ud over den rentesats, som tilfalder vedkommende kirke.

3. Refusion, leje- og driftsindtægter

Med forslaget i § 1, nr. 2, til affattelse af lov om folkekirkens økonomi § 14, stk. 3, skabes udtrykkelig hjemmel for den nuværende praksis, hvorefter fællesfonden kan modtage refusion for finansieringen af lokale kirkelige udgifter.

Det har hidtil været praksis, at menighedsrådene betaler en del af de udgifter, som vedrører PAP-pc (Pc til Alle Præster) på kirkenettet. Etableringen af DNK (Den Ny Kirkebog) er finansieret af fællesfonden og betyder, at alle kirkebogsførende sognepræster/kordegne har fået en DNK-pc. Ordningen med PAP-pc'er er den populære betegnelse for, at alle øvrige præster har fået tilbud om også at få en pc'er på kirkenettet. Udgifterne til disse PAP-pc'er er delvist finansieret ved betaling fra menighedsrådene til fællesfonden.

På nogle områder som fx revision af kirke- og præstegårdskasserne og forsikring af kirker m.v. kan der være en rationaliseringsgevinst ved, at der indgås en samlet kontrakt fx på stiftsniveau eller for folkekirken som helhed. Dette er baggrund for den ordning, som kendes i dag, hvor folkekirken har en central forsikringsordning og en revisionsordning, hvor kontrakterne indgås for stiftet som helhed eller for større områder i det enkelte stift. Udgifterne til disse ordninger finansieres af fællesfonden.

Der er imidlertid tale om udgifter, som vedrører det lokale niveau, og det er regeringens politik, at denne type udgifter også skal finansieres på det lokale niveau. Hjemlen i forslaget til lov om folkekirkens økonomi § 14, stk. 4, kan bruges til at opkræve refusion hos kirke- og præstegårdskasserne for fællesfondens udgifter til disse ordninger.

Der har været overvejelser om, at der i fremtiden skulle opkræves refusion for fx fællesfondens udgifter til forsikringer og revision. Overvejelserne er endt med, at der ikke på nuværende tidspunkt vil blive opkrævet refusion for disse udgifter hos menighedsrådene.

Endvidere skabes der med formuleringen af lov om folkekirkens økonomi § 14, stk. 4, udtrykkelig hjemmel for den nuværende praksis, hvor fællesfonden modtager indtægter i form af bolig- og varmebidrag fra biskopper samt fra salg af gammelt inventar el. lignende fra stiftsøvrighederne.

F. t. l. vedr. folkekirkens økonomi

4. Høringssvarenes bemærkninger til indtægtsbestemmelsen, jf. lovforslagets § 1, nr. 2

Af høringssvarene vedrørende udkast til dette lovforslag fremgår det, at 10 biskopper/stiftsøvrigheder enten var enige i ministerens forslag eller ikke havde bemærkninger til dette. KL havde ikke bemærkninger til forslaget, mens Landsforeningen af Menighedsrådsmedlemmer og Danmarks Provsteforening støttede forslaget. Den Danske Præsteforening, Dansk Organist og Kantor Samfund og Danmarks Kordegneforening støttede forslaget til bestemmelsen i lov om folkekirkens økonomi § 14, som den er fremsat.

5. Forslagets økonomiske og administrative konsekvenser m.v.

5.1. Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner

Lovforslaget har ikke økonomiske konsekvenser for stat, kommuner eller amtskommuner.

5.2. Administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner

Lovforslaget har ikke administrative konsekvenser for stat, kommuner eller amtskommuner.

5.3. Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet

Lovforslaget har ikke økonomiske konsekvenser for erhvervslivet.

5.4. Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Lovforslaget har ikke administrative konsekvenser for erhvervslivet.

5.5. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ikke miljømæssige konsekvenser.

5.6. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ikke administrative konsekvenser for borgerne.

5.7. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

5.8. Økonomiske konsekvenser for de kirkelige kasser

Lovforslaget har ingen økonomiske konsekvenser for de kirkelige kasser.

Vurdering af konsekvenser af lovforslaget

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter	

6. Hørte myndigheder

Et udkast til lovforslag, der delvist svarer til dette lovforslags § 1, nr. 2, har i november – december 2003 været sendt til høring hos følgende:

Samtlige biskopper, stiftsøvrighederne, Landsforeningen af Menighedsrådsmedlemmer, Den danske Præsteforening, Danmarks Provsteforening, kirke-

funktionærernes organisationer, Finansministeriet, KL, Frederiksberg Kommune, Københavns Kommune, Dansk Sømandskirke i Fremmede Havne, Dansk Kirke i Udlandet, Det Mellemkirkelige Råd, Selskabet for Kirkelig Kunst, Foreningen for Kirkegårdskultur, Nationalmuseet og Roskilde Domsogns Menighedsråd.

Der er modtaget høringsvar fra:

Samtlige stiftsøvrigheder og biskopper, Landsforeningen af Menighedsrådsmedlemmer, Den danske Præsteforening, Danmarks Provsteforening, Dansk Organist og Kantor Samfund, Foreningen af Danske Kirkegårdsledere, Danmarks Kordegneforening, KL, Frederiksberg Kommune, Københavns Kommune, Danske Sømands- og Udlandskirker, herunder Dansk Kirke i Sydslesvig, Det Mellemkirkelige Råd og Roskilde Domsogns Menighedsråd.

Herudover er der modtaget høringsvar fra Kirkefondet, Provstiudvalgene for Aabenraa, Aalborg Nordre, Køge og Ringsted-Sorø Provstier samt fra domprovsten for Ribe Domprovsti og provsten for Brande-Grene Provsti.

Høringsvarene er beskrevet i høringsnotatet, som er fremsendt til Folketingets Kirkeudvalg i forbindelse med lovforslagets fremsættelse.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Der er tale om en konsekvensændring som følge af den ændrede systematik i bestemmelserne i lov om folkekirkens økonomi §§ 4 og 5, som Folketinget vedtog med lov nr. 437 af 10. juni 2003, hvor der indførtes en rammeordning for kirke- og præstegårdskasserne. (L 163, fremsat af kirkeminister Tove Fergo den 20. februar 2003, Till.A 4196; Forslag som fremsat

Till.A. 4168; 1. beh. 12. marts 2003, FF 5683; betænkning afgivet 14. maj 2003, Till.B. 1369; 2. behandling 22. maj 2003, FF. 9742; 3. behandling 27. maj 2003, FF. 10038; forslag som vedtaget, Till.C 491).

Til nr. 2

Forslaget til formulering af lov om folkekirkens økonomi § 14, stk. 1 – 2, svarer til den nugældende økonomilovs § 14, stk. 1, sammenholdt med de hidtil gældende regler i administrative forskrifter om forrentning af kirkernes kapitaler. Der henvises til de almindelige bemærkninger afsnit 2.

Forslaget til lov om folkekirkens økonomi § 14, stk. 3 - 4, er en præcisering af den hidtil gældende praksis, jf. de almindelige bemærkninger afsnit 3.

Forslaget til lov om folkekirkens økonomi § 14, stk. 5, betyder, at den del af fællesfondens indtægter, der ikke kan afholdes af de nævnte indtægter eller af statens tilskud, dækkes gennem landskirkeskatten. Dette svarer til reglen i den nugældende lovs § 14, stk. 2.

Til § 2

Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

Til § 3

Med bestemmelsen sikres det, at loven ved kgl. anordning kan sættes i kraft på Færøerne med de ændringer, som de særlige færøske forhold tilsiger.

Bilag 1

Lovforslaget sammenholdt med den gældende lovgivning

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

I lov om folkekirkens økonomi, jf. lovbe-
kendtgørelse nr. 969 af 2. december 2003, fore-
tages følgende ændringer:

§ 1. ----

Stk. 3. I pastorater med flere menighedsråd kan menighedsrådene på et fællesmøde beslutte, at der tillige oprettes en præstegårdskasse. Fællesmødet vælger i så fald af eller uden for sin midte en kasserer for præstegårdskassen. Præstegårdskassen bestyres af menighedsrådene gennem præstegårdsudvalget, jf. § 4, stk. 2.

1. I § 1, stk. 3, 3. pkt., ændres »§ 4, stk. 2« til: »§ 5, stk. 4«.

§ 14. Fællesfonden oppebærer renter og ud-
bytte af præsteembedernes kapitaler bortset fra
fast ejendom.

Stk. 2. Den del af fællesfondens udgifter, der ikke kan afholdes af indtægterne efter stk. 1 eller af tilskud fra statskassen efter § 20, stk. 2, dækkes gennem en landskirkeskat, der pålignes folkekirkens medlemmer.

2. § 14 affattes således:

»§ 14. Fællesfonden oppebærer renter og ud-
bytte af præsteembedernes kapitaler bortset fra
fast ejendom.

Stk. 2. Fællesfonden forrenter de af kirkernes kapitaler, der bestyres af stiftsøvrigheden, med en årlig rente til fordel for vedkommende kirke. Rentesatsen fastsættes af kirkeministeren. Et renteprovenu af de forvaltede kapitaler udover den fastsatte rentesats indgår som driftsindtægt i fællesfonden. Fællesfonden afholder udgifterne vedrørende kapitalforvaltningen.

Stk. 3. Fællesfonden kan oppebære refusioner af udgifter, der er afholdt af fællesfonden, men vedrører lokale kirkelige aktiviteter.

Stk. 4. Fællesfonden kan oppebære leje- og driftsindtægter vedrørende fællesfondens aktiviteter.

Stk. 5. Den del af fællesfondens udgifter, der ikke kan afholdes af indtægterne efter stk. 1 – 4 eller af tilskud fra statskassen, jf. § 20, stk. 2, dækkes gennem en landskirkeskat, der pålignes folkekirkens medlemmer.«

Til lovforslag nr. L 166. Skriftlig fremsættelse (18. februar 2004)

Kirkeministeren (Tove Fergo):

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om folkekirkens økonomi (Fællesfondens indtægter).

(Lovforslag nr. L 166).

Rigsrevisionen påpegede i april 2003 i Beretning til statsrevisorerne om folkekirkens fællesfond, at der ikke er fuld sammenhæng mellem den nugældende bestemmelse i lov om folkekirkens økonomi § 14 om fællesfondens indtægtsgrundlag og Kirkeministeriets bekendtgørelse nr. 16 af 9. januar 2002 om bestyrelse af kirkerne og præsteembedernes kapitaler.

Som jeg redegør for i bemærkningerne til lovforslaget, har den påpegede ufuldstændige sammenhæng eksisteret, siden den første bestemmelse om indtægtsgrundlaget blev fastsat ved kgl. anordning i 1937.

Reglerne om forrentning af kirkerne og præsteembedernes kapitaler har altid været udformet sådan, at kirkerne kapitaler forrentes dels til fordel for kirkerne, som er kapitalejere, dels til fordel for fællesfonden. Præsteembedernes kapitaler forrentes fuldt ud til fordel for fællesfonden.

Med forslaget § 1, nr. 2, kommer dette til at fremgå udtrykkeligt af lov om folkekirkens økonomi. Bestemmelserne findes i forslaget til lov om folkekirkens økonomi § 14, stk. 1 – 2, hvor det kommer til at fremgå, at fællesfonden i overensstemmelse med de hidtil gældende regler oppebærer:

- rente og udbytte af præsteembedernes kapitaler og
- den del af et renteprovenu, der ligger ud over den rentesats, som tilfalder vedkommende

kirke. Rentesatsen har hidtil været 4 pct. pr. år, og det er min hensigt, at dette fortsat skal være tilfældet.

Med forslaget til lov om folkekirkens økonomi § 14, stk. 3, skabes der udtrykkelig hjemmel til, at fællesfonden kan oppebære refusioner fra de lokale kirkelige kasser af udgifter, der er afholdt af fællesfonden, men som vedrører lokale kirkelige aktiviteter.

Jeg vil gerne her understrege, at der er tale om en tydeliggørelse af den nuværende praksis, hvorefter kirkekasserne fx betaler nogle IT-udgifter.

Som jeg også nævner i bemærkningerne til lovforslaget, har der været overvejelser om at begynde at opkræve refusion fra menighedsrådene for fællesfondens udgifter til forsikringer og revision af de lokale kirkelige kasser. Lad mig her slå fast, at jeg ikke for øjeblikket vil begynde at opkræve disse refusioner, hvilket hænger sammen med, at jeg ikke ønsker, at dette lovforslag – uanset at refusionsindtægten ville blive ledsaget af en tilsvarende nedsættelse af landskirkeskatten – kunne medvirke til en stigning i kirkeskatten.

Med forslaget til formulering af lov om folkekirkens økonomi § 14, stk. 4, gives udtrykkelig hjemmel til, at fællesfonden kan oppebære leje- og driftsindtægter vedrørende aktiviteter, som finansieres af fællesfonden. Også dette svarer til den nugældende praksis, hvor fællesfonden blandt andet har indtægter i form af bolig- og varmebidrag fra biskopperne og fra salg af gammelt inventar el. lignende fra stiftsadministrationerne.

Herudover indeholder lovforslaget en enkelt teknisk ændring.